

MOTION ANGÅENDE HÖGTIDLIGHÅLLANDE AV 100 ÅR EFTER 1914

1914 var ett mycket betydelsefullt år i Malmö historia. Utan att ha gjort en riktig djupdykning, vilket kräver kompetens inom området, kan konstateras att så är fallet. Ett antal händelser listas nedan. Säkerligen kan den historiskt bildade finna ytterligare. Därutöver kan det finnas anledning att erinra om den enorma utveckling som ägt rum under denna hundraårsperiod. Det ger en återblick som kan vara värdefull icke minst i dagens alltmer historielösa samhälle. Kultursektorn i Malmö kan säkerligen ge detta en illustrativ bild.

Det är tämligen välkänt att det i Malmö detta år arrangerades en mycket omskriven utställning, den så kallade Baltiska Utställningen. Denna exponerade industri- och konstprodukter av hög kvalitet från Danmark, Ryssland, Tyskland och Sverige. Konstavdelningen innehöll avantgardkonst som delvis införlivats med konstmuseets samlingar. Den förtjänar i sig en särskild plats i Malmö historia.

Det är också någorlunda välkänt att de tre konungarna över Danmark, Norge och Sverige, Kristian X, Håkon VII och Gustav V, möttes i december i Malmö för att manifesteras nordisk samhörighet och fredsvilja. Ett högtidlighållande kan således även utgöra en manifestation för fred.

Den demografiska situationen var föga skild från nuläget åtminstone relativt till kringliggande kommuner. Malmö hade 1871 tvingats utträda ur landstinget då befolkningen översteg 25.000. 1914 uppgick Malmös befolkning till drygt 98.000 men skulle redan 1 januari 1915 utökas med drygt 10.000 genom inkorporering av Limhamns köping.

Antal röster i röstlängden uppgick till 348.193, således väsentligt fler än nu. Efter det att de som hade skatteskulder rensats bort återstod 234.365, samtliga givetvis män. En enda röstberättigad kunde ha ända upp till 40 röster beroende på inkomst och fastighetsinnehav. I kommunfullmäktige satt 18 representanter för högern och 9 socialdemokrater. Trots denna sammansättning förekom inte en enda votering. I riksdagsvalet däremot fick socialdemokraterna två representanter mot högerns enda.

Kockums etablerade sig på sitt nya varvsområde men första världskriget medförde brist på stenkol vilket gjorde att ett stort antal industriarbetare permitterades och att en omfattande arbetslöshet blev följden. Detta ledde bland annat till att den första arbetsförmedlingen startades.

Malmöhus upphörde detta år att fungera som fängelse, trots att så kallade "änglamarkerskor" fortsatt tog hand om ogifta mödrars barn och vårdade dem till döds.

Tidningen "Nya Folkviljan" beslagtogs på grund av hädelse mot den Lutherska statsreligionen.

Mot ovanstående bakgrund föreslås

att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att återkomma med förslag till högtidlighållande av hundraårsminnet av 1914.

Malmö 2006-08-16

John-Fredrik Dymling

Aldo Iskra